

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

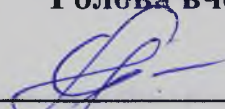
**«ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 20 Аграрні науки та продовольство

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 204 Технологія виробництва і перероби продукції
тваринництва**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Перший (бакалаврський)

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Сумського національного аграрного
університету
Голова вченої ради СНАУ, ректор**

_____ **Володимир ЛАДИКА**

(протокол № 13 від «27» 03 2023 р.)

**Освітня програма вводиться в дію
_____ 09 _____ 2023 р.**

Ректор _____ Володимир ЛАДИКА

(наказ № 57 від «28» 03 2023 р.)

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма для підготовки здобувачів вищої освіти на першому освітньому рівні за спеціальністю 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Розроблено проектною групою у складі:

Ольга БОРДУНОВА, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувачка кафедри біохімії та біотехнології Сумського НАУ, гарант освітньо-професійної програми;

Леонтій ХМЕЛЬНИЧИЙ, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри розведення і селекції тварин та водних біоресурсів Сумського НАУ;

Юлія ПАВЛЕНКО, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувачка кафедри ТВПТ та кінології Сумського НАУ;

Віктор ОПАРА, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри технології кормів і годівлі тварин Сумського НАУ;

Дарина СТОРОЖЕЦЬ, студентка групи 2001-1 ТВПТ

Рецензенти

Ігор ЄРЕМЕЙЧУК, директор ПП «Буринське»

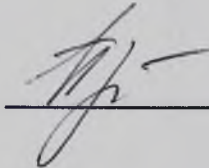
Олександр БОРДУН, с.н.с. Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН, к. с.-г.н.

Ця освітньо-професійна програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Сумського національного аграрного університету.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

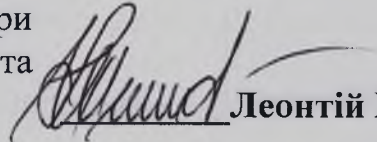
Голова проектної групи (гарант програми):

Доктор сільськогосподарських наук,
професор кафедри біохімії та
біотехнології

Ольга БОРДУНОВА

Члени проектної групи:

Доктор сільськогосподарських наук.,
професор, завідувач кафедри
розведення і селекції тварин та
водних біоресурсів

Леонтій ХМЕЛЬНИЧИЙ

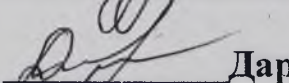
Кандидат сільськогосподарських
наук, доцент, завідувачка кафедри
технології виробництва і переробки
продукції тваринництва та кінології

Юлія ПАВЛЕНКО

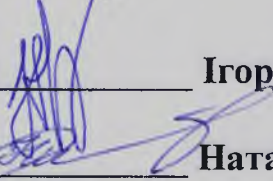
Кандидат сільськогосподарських
наук, доцент, завідувач кафедри
технології кормів і годівлі тварин

Віктор ОПАРА

студентка групи 2001-1 ТВПІТ

Дарина СТОРОЖЕЦЬ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Ігор КОВАЛЕНКО

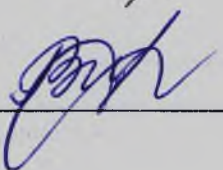
Завідувачка навчального відділу

Наталія КОЛОДНЕНКО

Т.в.о.завідувача відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Олена РИБИНА

Декан біолого-технологічного
факультету

Вікторія ВЕЧОРКА

**1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності
204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет Біолого-технологічний факультет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – бакалавр Кваліфікація – Бакалавр з технології виробництва і переробки продукції тваринництва
Офіційна назва освітньої програми	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Наявність акредитації	Сертифікат УД № 19005404 від 3.07.2018. Строк дії до 1.07.2028 р.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти. Наявність ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти «молодший спеціаліст») за спеціальностями в межах галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» та іншими спеціальностями
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 2024 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://snau.edu.ua

2 – Мета освітньої програми	
Підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності в галузі виробництва та переробки продукції тваринництва, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, з використанням теорій та методів біології та прикладних наук.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність,	Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство Спеціальність – 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва.

спеціалізація (за наявності))	
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна. Ґрунтується на фундаментальних та фахових аспектах з проблемних питань виробництва і переробки продукції тваринництва.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Підготовка висококваліфікованих фахівців з технології виробництва і переробки продукції тваринництва. Ключові слова: виробництво та переробка продукції тваринництва, розведення, годівля, вирощування, менеджмент.
Особливості програми	Освітньо-професійна програма включає навчальну та практичну підготовку, які поглиблюють професійні навички, компетентності та знання спеціальних розділів фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін і тим самим забезпечують можливість засвоєння професійних програм для бакалаврів
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Фахівець здатний виконувати зазначену професійну роботу відповідно до національного класифікатора професій ДК 003:2010 та/або International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08) та відповідно до отриманого фаху і кваліфікації за галуззю знань 20 «Аграрні науки та продовольство». Після закінчення навчання за освітньою програмою спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» фахівець здатний виконувати професійну роботу: 3211 – лаборант (біологічні дослідження) 3211 – технік-лаборант (біологічні дослідження) 3213 – зоотехнік відділення (комплексу, сільськогосподарської ділянки, ферми) 3213 – технік з плеємінної справи, технолог з виробництва кормів 3213 – технолог з виробництва і переробки продукції тваринництва, фахівець з організації та ведення фермерського господарства 3530, 3540 – технолог з переробки тваринницької сировини 3340 – інструктор виробничого навчання
Подальше навчання	Продовження навчання на другому

	(магістерському) рівні вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій у системі післядипломної освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Активне навчання – інтерактивні методи навчання; проблемно-орієнтоване навчання; принцип бінарності – активної безпосередньої участі викладача і студента; виїзні заняття; навчання через практику; самонавчання; персоналізоване навчання – індивідуальні консультації; інформаційно-освітнє середовище Moodle.
Оцінювання	<p>Види оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формативне оцінювання – формативні завдання та описовий зворотний зв'язок студентам від викладачів, колег-студентів, широкого кола стейкхолдерів; - сумативне оцінювання – визначення рівня досягнення здобувачем вищої освіти програмних результатів навчання; - самооцінювання. <p>Методи оцінювання: практичне оцінювання, курсова робота, екзаменаційне оцінювання.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>

	<p>ЗК3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 6. Здатність працювати в команді та мати навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 8. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.</p> <p>ФК 2. Здатність використовувати сучасні знання про способи відтворення, закономірності індивідуального розвитку та розведення тварин для ефективної діяльності у галузі тваринництва.</p> <p>ФК 3. Здатність використовувати знання з основних технологій заготівлі, виробництва та зберігання кормів для формування кормової бази підприємства.</p> <p>ФК 4. Здатність до складання раціонів для різних видів і статевих-вікових груп тварин та організації їх нормованої годівлі з урахуванням наявних фінансових та ресурсних обмежень.</p> <p>ФК 5. Здатність застосовувати доцільні системи та способи утримання сільськогосподарських тварин і контролювати і оптимізувати мікроклімат технологічних приміщень.</p> <p>ФК 6. Здатність застосовувати базові знання з економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.</p> <p>ФК 7. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів під час виробництва та переробки продукції скотарства.</p> <p>ФК 8. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів під час виробництва та переробки продукції свинарства.</p> <p>ФК 9. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів під час виробництва та переробки продукції птахівництва.</p>

ФК 10. Здатність застосовувати знання з морфології, фізіології та біохімії різних видів тварин для реалізації ефективних технологій виробництва і переробки їх продукції.

ФК 11. Здатність застосовувати знання з організації й управління технологічним процесом переробки продукції тваринництва для ефективного ведення господарської діяльності підприємства.

ФК 12. Здатність аналізувати господарську діяльність підприємства, вести первинний облік матеріальних цінностей, основних засобів, праці та її оплати.

ФК 13. Здатність використовувати спеціальні знання для проведення санітарно-гігієнічних і профілактичних заходів на фермах та інших об'єктах із виробництва і переробки продукції тваринництва.

ФК 14. Здатність організовувати та управляти технологічними процесами вирощування продукції аквакультури державних та приватних рибогосподарських підприємств відповідно до сучасного стану розвитку водних біоресурсів.

ФК 15. Здатність аналізувати способи зберігання генетичної інформації різних організмів; закономірності отримання, реалізації та виправлення спадкової інформації при передачі від одного покоління до іншого.

ФК 16. Сформувати систему знань і навичок з методики проведення зоотехнічних дослідів, систематизації, аналізу і оцінки результатів досліджень, оформлення наукової роботи або патентної документації, набуття та захисту авторських прав, вимог наукової доброчесності.

ФК 17. На основі існуючих норм потреби в поживних речовинах навчитися складати оптимально збалансовані повнораціонні кормові суміші, які б забезпечували заплановані відтворювальні показники, ріст та розвиток молодняку, рівень збереженості та високу продуктивність сільськогосподарських або домашніх тварин та птиці.

7 – Програмні результати навчання

ПРН 1. Забезпечувати дотримання параметрів та контролювати технологічні процеси з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН 2. Навчати співробітників підприємства сучасних та нових компонентів технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва.
ПРН 3. Виконувати функціональні обов'язки, нівелюючи вплив різних чинників та виробничих ситуацій.
ПРН 4. Організувати спільну діяльність робочого колективу.
ПРН 5. Забезпечувати якість виконуваних робіт.
ПРН 6. Впливати на дотримання вимог щодо збереження навколишнього середовища.
ПРН 7. Здійснювати пошук, оброблення та узагальнення інформації із застосуванням сучасних інформаційних технологій.
ПРН 8. Застосовувати знання з відтворення та розведення сільськогосподарських тварин для ефективного ведення господарської діяльності підприємства.
ПРН 9. Обирати раціональні технології заготівлі, виробництва та зберігання кормів.
ПРН 10. Здійснювати нормовану годівлю тварин.
ПРН 11. Забезпечувати оптимальні умови утримання сільськогосподарських тварин і мікроклімат технологічних приміщень.
ПРН 12. Застосовувати закони економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.
ПРН 13. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасних технологій з виробництва молока та яловичини.
ПРН 14. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасних технологій виробництва свинини.
ПРН 15. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль виробництва продукції птахівництва.
ПРН 16. Впроваджувати і використовувати на практиці науково обґрунтовані технології виробництва і переробки продукції тваринництва.
ПРН 17. Розробляти і ефективно управляти технологічними процесами переробки продукції тваринництва.
ПРН 18. Здійснювати первинний облік матеріальних цінностей, основних засобів, праці та її оплати.
ПРН 19. Забезпечувати дотримання біологічної безпеки на підприємствах із виробництва та переробки продукції тваринництва.
ПРН 20. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.
ПРН 21. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.
ПРН 22. Організовувати та управляти технологічними процесами вирощування продукції аквакультури державних та приватних рибогосподарських підприємств в відповідно до сучасного стану розвитку водних біоресурсів.
ПРН 23. На підставі сформованого уявлення про мінливість та закономірності успадкування і прояву генетичної інформації прогнозувати результати селекції та спрямовувати її на конкретно визначену мету.

ПРН 24. Самостійно добувати нові знання шляхом проведення експериментів на тваринах, брати участь у реальних проектних і конструкторсько-технологічних розробках. Впроваджувати знання з морфології, фізіології та біохімії тварин у технологічний процес виробництва і переробки продукції тваринництва. Координувати проведення гігієнічних, санітарно-профілактичних заходів на фермах та інших об'єктах із виробництва та переробки продукції тваринництва.

ПРН 25. Складати рецептуру та виробляти повнораціонні комбікорми, комбікорми-концентрати, кормові суміші, премікси, замітники цільного молока та розробляти рекомендації щодо їх раціонального та економічно обґрунтованого використання.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Відповідає ліцензійним умовам: наявність кафедр, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти; науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньої програми, мають наукові ступені та вчені звання, працюють у Сумському НАУ за основним місцем роботи; підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників забезпечується не менше, ніж один раз на п'ять років.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним, лабораторним обладнанням відповідає потребі. У Сумському національному аграрному університеті є локальні комп'ютерні мережі, точки бездротового доступу до мережі Інтернет. Користування Інтернет-мережею безлімітне. Наявна вся соціально-побутова інфраструктура, кількість місць у гуртожитку відповідає вимогам.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Використання фонду наукових бібліотек ВНЗ м. Суми, Інтернет-ресурсів та авторських розробок науково-педагогічних працівників СНАУ. Забезпеченість методичними та інформаційними матеріалами лекційних занять, практичних, семінарських, лабораторних робіт, курсових робіт, завдань для самостійної роботи студентів, програмами практик у повному обсязі.

9 – Академічна мобільність

Національна кредитна мобільність	Національна індивідуальна академічна мобільність реалізується у рамках договорів про встановлення науково-освітніх відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки: Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
---	---

	Харківська зооветеринарна академія та з іншими закладами вищої освіти України. Допускається перезарахування кредитів, отриманих у інших університетах України, за умови відповідності їх набутих компетентностей. Запровадження моделі дуального навчання у провідних аграрних підприємствах за індивідуальною траєкторією навчання, на основі платформи Moodle; дуальне навчання на базі віварію та НПЦ СНАУ, групи підприємств Глобіно, Миронівський хлібопродукт.
Міжнародна кредитна мобільність	Здійснюється на основі двосторонніх договорів між Сумським НАУ та вищими навчальними закладами зарубіжних країн-партнерів, зокрема, угодами про співпрацю з Університетом природничих наук в Любліні (Польща), Білоруською державною аграрною академією (м. Горки, Білорусь).
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе навчання іноземних громадян за умови попереднього вивчення студентом української мови.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

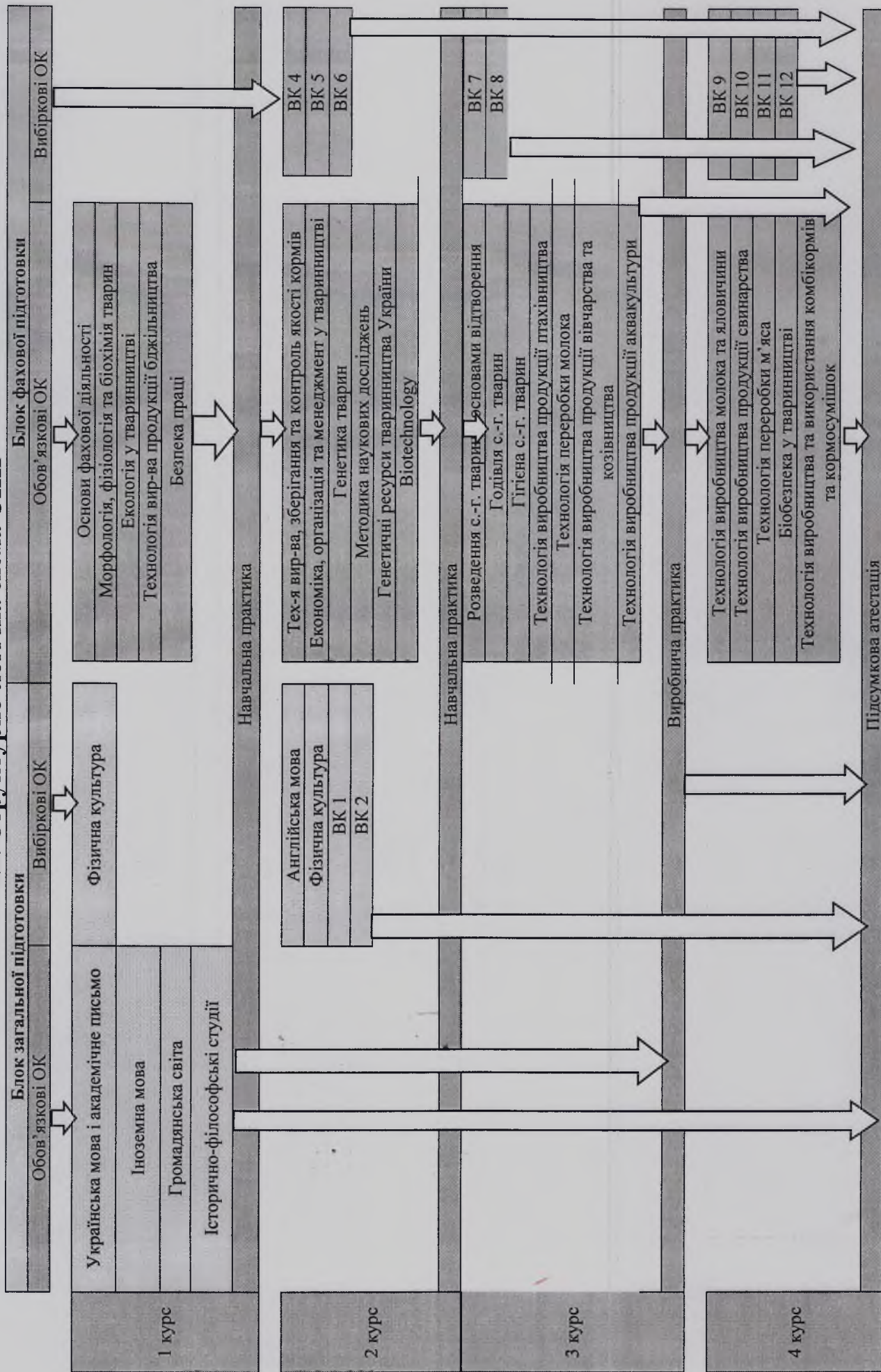
Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти,(роботи), практики)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОПП			
ОК 1	Українська мова і академічне письмо	5	Іспит
ОК 2	Іноземна мова	5	Залік, іспит
ОК 3	Громадянська освіта	5	Іспит
ОК 4	Історично-філософські студії	5	Залік, іспит
ОК 5	Безпека праці *	5	Іспит
ОК 6	Морфологія, фізіологія та біохімія тварин	10	Залік, іспит
ОК 7	Екологія у тваринництві	5	Іспит
ОК 8	Основи фахової діяльності	5	Залік
ОК 9	Автоматизовані системи управління у тваринництві	5	Залік
ОК 10	Технологія виробництва, зберігання та контроль якості кормів	5	Іспит
ОК 11	Розведення с.-г. тварин з основами відтворення	10	Залік, іспит

ОК 12	Годівля с.-г. тварин	10	Залік, іспит, курсова робота
ОК 13	Гігієна с.-г. тварин	5	Іспит
ОК 14	Економіка, організація та менеджмент у тваринництві	5	Іспит
ОК 15	Технологія виробництва молока та яловичини	10	Залік, іспит, курсова робота
ОК 16	Технологія виробництва продукції свинарства	10	Залік, іспит, курсова робота
ОК 17	Технологія виробництва продукції птахівництва	5	Іспит, курсова робота
ОК 18	Технологія переробки молока	5	Іспит
ОК 19	Технологія переробки м'яса	5	Іспит
ОК 20	Біобезпека у тваринництві	5	Іспит
ОК 21	Технологія виробництва продукції бджільництва	5	Залік
ОК 22	Технологія виробництва продукції вівчарства та козівництва	5	Іспит
ОК 23	Технологія виробництва продукції аквакультури	5	Іспит
ОК 24	Генетика тварин	5	Іспит
ОК 25	Методика наукових досліджень	5	Залік
ОК 26	Технологія виробництва та використання комбікормів та кормосумішок	5	Залік
ОК 27	Генетичні ресурси тваринництва України	5	Іспит
ОК 28	Biotechnology	5	Залік
ОК 29	Навчальна практика	5	Залік
ОК 30	Виробнича практика	5	Диференційний залік
ОК 31	Підсумкова атестація. Кваліфікаційна робота.	5	Захист
Загальний обсяг обов'язкових компонент ОПП		180	
Вибіркові освітні компоненти ОП: дисципліни циклу загальної підготовки ВК1 – ВК4, дисципліни циклу фахової підготовки ВК5 – ВК12 (студент обирає 12 дисциплін з Каталогу вибіркових дисциплін)			
ВК 1	Цикл загальної підготовки	5	Заліки
ВК 2	Радіобіологія	5	
ВК 3	Етологія тварин	5	
ВК 4	Валеологія	5	

	Обчислювальна техніка та програмування Прикладна зоологія Молекулярна біологія Біоетика та біобезпека Патентознавство		
ВК 5	Цикл фахової підготовки	5	
ВК 6	Екстер'ер та інтер'ер	5	
ВК 7	сільськогосподарських тварин	5	
ВК8	Стандартизація продукції тваринництва	5	
ВК9	Зоотехнічний облік та автоматизовані	5	
ВК10	системи управління	5	
ВК11	Зберігання та контроль якості кормів	5	
ВК 12	Технологія виробництва рослинних кормів Ембріоінженерна біотехнологія Проектування та будівництво підприємств по виробництву і переробці продукції тваринництва Планування виробництва кормів Технологія вирощування ремонтного молодняка ВРХ Машини і механізми виробничих процесів у тваринництві та переробній промисловості Профілактика хвороб тварин Технологічне обладнання тваринницьких приміщень та цехів по переробці продукції тваринництва Молоко і молочні продукти Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва Технологія продуктів забою Технологія машинного доїння Мисливствознавство	5	
Загальний обсяг вибірових компонент ОПП		60	
Загальний обсяг освітньої програми		240	

З поданого переліку студент обирає 12 дисциплін

2.2. Структурно-логічна схема ОПП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену і завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра з присвоєнням кваліфікації: Бакалавр з Технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

Вимоги до кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми виробництва чи переробки продукції тваринництва, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів біології та прикладних наук. У кваліфікаційній роботі не має бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена у репозиторії Сумського НАУ.

Атестаційний екзамен передбачає оцінювання результатів навчання, визначених освітньою програмою та проводиться у письмовій формі.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

**Перелік нормативних документів,
на яких базується освітньо-професійна програма**

1. Стандарт вищої освіти України першого рівня освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр, галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальності – 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, затверджений та введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 21.12.2018 р. № 1432.

2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.– Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій».

5. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

6. Постанова Кабінету Міністрів від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів № 347 від 10.05.2018.

7. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266».

8. Наказ Міністерства освіти України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

9. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18 листопада 2014 р. № 1361 «Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003:2010» (зміна № 2).

10. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. – Київ : Вид-во «Соцінформ», чинний від 2010-11-01.